

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli d. 13 mars 1889, kl. 12 midd.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af herr Carlborgs motion angående skrifvelse till Konungen med anhållan om utredning, huruvida icke gällande föreskrifter om ställande af s. k. uppbördsborgen m. m. böra upphävas.

Uti en till Första Kammarens tillfälliga utskott n:o 2 hänvisad motion, n:o 41, har herr *Carlborg*, på anförda skäl hemställt, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Konungen begära utredning, huruvida icke nu gällande föreskrifter rörande den borgen staten fordrar dels vid tillsättande af åtskilliga med uppbörd förenade tjänster eller så kallad uppbördsborgen, hvartill kan hänföras borgen för stämpelförsäljning, dels af dem, som åtaga sig arbeten för statens räkning, dels ock för kronoarrenden må kunna upphävas.

Samme motionär har äfven föreslagit, att de enligt civillagen allmännast förekommande slag af borgen måtte kunna upphävas, men Riksdagen har, med bifall till lagutskottets afstyrkande utlåtande, förklarat sig icke bifalla motionärens förslag i nämnda hänseende.

Beträffande det slag af borgen, hvarom nu är fråga, anser utskottet, att för fullgörande af kontrakt om allmänna arbeten och leverans för statens räkning samt om kronoarrenden någon säkerhet fortfarande bör ställas, vare sig personlig borgen eller realsäkerhet; och då borttagandet af rättigheten

att i ty fall ställa personlig borgen uppenbarligen skulle bereda de förmögne en fördel på de mindre bemedlades bekostnad och ej sällan från täflan utestänga desse senare, finner utskottet sig icke kunna utan åsidosättande af statens sannskyldiga nytta tillstyrka upphäfvande af föreskrifterna om borgen vid uppgörelser af ifrågavarande slag.

Återstår således frågan om uppbördsborgen och den dermed jemförliga borgen för stämpelförsäljning. Visserligen anser utskottet högeligen önskvärdt, att borgenssystemet härutinnan kunde inskränkas eller alldeles afskaffas, och saknar ej kännedom derom, att staten redan i vissa fall, såsom t. ex. beträffande tullverkets tjenstemän, ansett sig kunna undvara borgen för uppbörd, och utskottet skulle säkerligen hafva tillstyrkt underdånig framställning om utredning rörande borttagande af uppbördsborgen under förutsättning att ett allmännare upphäfvande af föreskrifterna om borgen hade kunnat ifrågasättas. Då emellertid enligt utskottets åsigt betydelsen af förenämnde borgen består ej blott i möjligheten för staten att åtminstone till någon del återbörda en honom genom tjenstemans försumlighet eller oredlighet fränhänd valuta utan lika mycket, om ej ännu mera, deri, att den utgör ett slags intyg om redbarheten hos den person, för hvilken andre ikläda sig eget ansvar, och den således kan sägas innebära en garanti för staten ej blott i fråga om ersättning för möjligen uppkommen balans utan äfven att erhålla redbara tjenstemän, har utskottet ansett att för närvarande, och intill dess ett allmänt ordnande af borgensväsendet i dess helhet kan ifrågakomma, ett ensidigt upphäfvande af nu gällande bestämmelser om uppbördsborgen och stämpelförsäljningsborgen ej bör ega rum, helst en partiel reform i detta hänseende snarare skulle fördröja än påskynda förändringens fullständiga genomförande; och hemställer fördenskull utskottet,

att motionen icke för närvarande må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 mars 1889.

Å utskottets vägnar:

Gust. Tamm.

Reservation:

af herr *F. D. Carlborg*, med hvilken herr *R. Kajerdt* instämt:

»Sedan utskottet omnämnt Riksdagens afstyrkande utlåtande af min motion om upphäfvande af de enligt civillagen allmännast förekommande slag af borgen, förklarar utskottet, att utskottet säkerligen skulle hafva tillstyrkt underdånig framställning om utredning rörande borttagande af uppborðsborgen under förutsättning att ett allmännare upphäfvande af föreskrifterna om borgen hade kunnat ifrågasättas.

Då jag för min del anser, att den rättsgrund, hvarpå hela borgensinstitutionen hvilar, är oriktig och förkastlig, emedan den är stridande mot lagens höga mål att skydda hvarje statens medlem mot ekonomisk förlust, som icke är en följd af någon olycksbändelse eller rättskränkning; då det torde hafva skäl för sig att i de fall, då statens rätt är i fråga, början göres med afskaffandet af en institution, som icke öfverensstämmer med ofvan omnämnda mål; då den för erhållande af vissa tjänster fordrade borgen ingalunda uppfyller dermed afsedda ändamålet att skydda staten mot förlust, emedan sådan borgen i allmänhet endast motsvarar en ringa del af den uppbörd, som af tjänstemannen omhänderhafves; och då jag i motsats mot utskottet håller före, att föreskriften om uppbörðsborgen snarare kan föranleda till misstag vid befordringar än tvärtom, emedan det långt ifrån alltid torde vara händelsen, att den, som har de förmögnaste eller eljest bäst ansedde borgensmännen, blifver bättre tjänsteman än den, som till följd af fattigdom eller annan anledning icke kan prestera fullgod borgen; så får jag, som icke vill göra någon anmärkning mot utskottets afstyrkande af motionen, i hvad den afser arbeten för statens räkning, kronans domäner och borgen för stämpelförsäljning, deremot beträffande motionen i öfrigt tillkännagifva, att utskottet enligt min åsigt bort, på sätt utskottet äfven ansett önskvärdt för att i någon mån åstadkomma inskränkning i borgenssystemet, tillstyrka Riksdagen en underdånig framställning om utredning, huruvida icke nu gällande föreskrifter om uppbörðsborgen böra upphävas».